

NEWSLETTER #6

Συντακτική Ομάδα:

Ευάγγελος Κουμανάκος
Άννα Κυριακάκη
Μαρία Κωνσταντογλου
Ελένη Μαυραγάνη
Αθηνά Νέλλα
Ιουλία Πουλάκη
Ελένη Τζούλια

Καλωσόρισμα!

Αγαπητά μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Προγράμματος Διοίκησης Τουρισμού (ΔΙΤ) του Ε.Α.Π.,
Αγαπητές αναγνώστριες και αγαπητοί αναγνώστες,

Αισίως φτάσαμε στην 6η του έκδοση του newsletter ΔΙΤ, βαδίζοντας παράλληλα με την εξέλιξη των σπουδών των περισσότερων από εσάς. Έχοντας πλήρη επίγνωση της κόπωσης που συνοδεύει τη λήξη ενός ακαδημαϊκού έτους, θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ότι στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του ΕΑΠ η χαρά και η υπερηφάνειά μας κορυφώνονται όταν πλέον σας συναντούμε από κοντά στις ορκωμοσίες, που αποτελούν πια το επιστέγασμα της προσπάθειάς σας!

Στο περιεχόμενο που ακολουθεί φιλοδοξούμε να προκαλέσουμε ερεθίσματα σκέψης, αναφορικά με θέματα επίκαιρα από την τουριστική αγορά και τις σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις στο πεδίο: αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης, ζητήματα προσβασιμότητας, βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και greenwashing, στόχευση σε εξειδικευμένα τμήματα της αγοράς, όπως οι digital nomads. Παράλληλα, στην τρέχουσα έκδοση του newsletter γίνεται ειδική αναφορά σε πρωτοβουλίες εξωστρέφειας του Προγράμματος Σπουδών ΔΙΤ.

Ελπίζουμε να βρείτε την έκδοση αυτή ενδιαφέρουσα!

Εκ μέρους της ομάδας που συνέβαλε, σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση και καλό καλοκαίρι!

Δρ Αθηνά Νέλλα
Συντονίστρια ΔΙΤ53
Επίκουρη Καθηγήτρια Τουριστικού Μάρκετινγκ
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Δράσεις εξωστρέφειας ακαδημαϊκού έτους 2024-2025

Το τελευταίο ακαδημαϊκό έτος ήταν αρκετά πλούσιο σε δράσεις εξωστρέφειας για το Πρόγραμμα ΔΙΤ. Πραγματοποιήθηκαν αρκετές διαδικτυακές ομιλίες με εισηγητές διακεκριμένους επαγγελματίες και εκπροσώπους θεσμικών φορέων για επίκαιρα θέματα του Τουρισμού ενώ για πρώτη φορά υλοποιήθηκε Πανελλήνιος διαγωνισμός επιχειρηματικής ιδέας με συμμετοχές ομάδων σπουδαστών των δημόσιων Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ).

Αναλυτικότερα οι ομιλίες που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής:

Τετάρτη 23/10/2024

Νικόλαος Κελαϊδίτης, Προέδρος ΗΑΤΤΑ, Αντιπρόεδρος ΙΝΣΕΤΕ

Το βασικό θέμα της εισήγησης του κου Κελαϊδίτη ήταν η περιγραφή του ρόλου του τουριστικού συμβούλου στην βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Σύνδεσμος εκδήλωσης:

EΚΔΗΛΩΣΗ ΔΙΤ_ΔΤΕ-20241023 1703-1

Password: 6fPfp77P

Τετάρτη 20/11/2024

Αλέξανδρος Βασιλικός, Προέδρος Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ).

Ο κος Βασιλικός, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο Ξενοδοχειακός αλλά και γενικότερα ο Τουριστικός κλάδος στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σύνδεσμος εκδήλωσης:

ΔΙΤ_ΔΤΕ-20241120 1732-1

Password: gEgfKuV8

Δευτέρα 10/12/2024

Σίσσυ λυχνού, Πρόεδρος Συνδέσμου Ελλήνων Επαγγελματιών Οργανωτών Συνεδρίων (ΗΑΡCΟ)

Η κα λυχνού παρουσίασε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αλλά και τη δυναμική που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ο συνεδριακός τουρισμός.

Σύνδεσμος εκδήλωσης:

ΔΙΤ_ΔΤΕ-20241210 0105-1

Password: fBSmpNz3

Δευτέρα 19/5/2025

Πρόδρομος Προδρομίδης, Ερευνητής Α' Βαθμίδας του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) και μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ στην ΔΕΟ 43.

Τίτλος Ομιλίας : «Αναλύσεις για την ευρωπαϊκή επιχειρηματικότητα, δυνητικά μαθήματα για την ελληνική».

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 16/5 ο τελικός του 1ου Πανελλήνιου Διαδικτυακού Διαγωνισμού Επιχειρηματικής Ιδέας Δημόσιων Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) που διοργάνωσε το Εργαστήριο Οικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής σε συνεργασία με το Προπτυχιακό Πρόγραμμα «Διοίκησης Τουρισμού» του ΕΑΠ.

Στο διαγωνισμό υποβλήθηκαν 32 πρωτότυπες ιδέες από Ομάδες σπουδαστών όλων των ΣΑΕΚ της χώρας. Οι ιδέες αξιολογήθηκαν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων από 8μελή Επιτροπή προκειμένου να επιλεγθούν οι 5 καλύτερες οι οποίες και συμμετείχαν στον τελικό (πίνακας παρακάτω).

ΣΑΕΚ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΙΔΕΑΣ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Ο τουρισμός του μέλλοντος μέσα από τεχνολογικές καινοτομίες.
ΤΡΙΠΟΛΗΣ-ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΣΤΡΟΥΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	Tour De Experience: Ταξίδι με Νόημα, Πολιτισμός με Εμπειρία. Βίωσε, Μάθε, Ανακάλυψε.
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΑΕΚ ΑΧΑΡΝΩΝ	Επιχειρηματικό πλάνο Glamping με zero waste/emission
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	NEVER ALONE
ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ	ON LINE ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ

Κοινή διαπίστωση όσων παρακολούθησαν τον τελικό ήταν πως οι παρουσιάσεις όλων των φιναλίστ ήταν υψηλού επιπέδου γεγονός που καταδεικνύει την ποιότητα του εκπαιδευτικού Έργου που παρέχουν οι Δημόσιες ΣΑΕΚ. Τη μεγαλύτερη βαθμολογία συγκέντρωσε η πρόταση με τίτλο «Επιχειρηματικό πλάνο Glamping με zero waste/emission» της Ομάδας σπουδαστών Θεματικής ΣΑΕΚ Αχαρνών με μέλη την κα Δήμητρα Καλφοπούλου, την κα Ιωάννα Καλφοπούλου, τον κο Αλέξιο Φούρλα, εκπαιδευτικό/mentor την κα Τζωρτζίνα Καλέρχη και τη Διευθύντρια της Σχολής κα Ρόδω Πυροβολάκη.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

(φωτογραφία της νικήτριας ομάδας από τον τελικό)

Σκοπός της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών του ΠΣ ΔΙΤ είναι να συνεχιστεί η οργάνωση παρόμοιων δράσεων και στο ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 προσελκύοντας το ενδιαφέρον ακόμη περισσότερων φοιτητών και αποφοίτων.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ιουλία Πουλάκη, Μέλος ΣΕΠ
ΕΑΠ ΔΙΤ42 & Συντονίστρια
και Επ. Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ελένη Μαυραγάνη, Μέλος
ΣΕΠ ΕΑΠ ΔΙΤ53 &
Συντονίστρια και Επ.
Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο
Μακεδονίας

Ψηφιακοί Νομάδες & Προορισμοί: Τι αναζητούν οι digital nomads;

Μια νέα μορφή ζωής και εργασίας, ο ψηφιακός νομαδισμός (digital nomadism), κερδίζει ολοένα και περισσότερη απήχηση στο παγκόσμιο εργατικό δυναμικό, ενώ παράλληλα πολλοί προορισμοί αρχίζουν να βλέπουν αυτή τη μορφή τουρισμού όχι μόνο ως οικονομική ευκαιρία, αλλά και ως στρατηγικό εργαλείο για την αντιμετώπιση της εποχικότητας και την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Ποια είναι όμως τα βασικά κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τους οι ψηφιακοί νομάδες όταν επιλέγουν μια προσωρινή βάση διαμονής; Μέσω μιας μικτής μεθοδολογικής προσέγγισης που συνδυάζει δευτερογενή και πρωτογενή δεδομένα, αναδείχτηκαν οι κύριοι παράγοντες επιλογής των προορισμών.

Οι ψηφιακοί νομάδες δίνουν προτεραιότητα σε πρακτικά και εργασιακά κριτήρια, όπως η προσιτή διαβίωση, η ασφάλεια και το γρήγορο internet, ενώ ταυτόχρονα εκτιμούν την προσωπική ταύτιση με τον τοπικό τρόπο ζωής και την πολιτισμική εμβάθυνση. Πρακτικές ανάγκες όπως το κόστος ζωής, η πολιτική βίζας, ο καιρός και η ασφάλεια αναδείχθηκαν ως κορυφαίες προτεραιότητες στην επιλογή του προορισμού. Κοινωνικοί και προσωπικοί παράγοντες, όπως η δυνατότητα πολιτισμικής ενσωμάτωσης, η ανεκτικότητα και η συμβατότητα με τον τοπικό τρόπο ζωής, επηρέαζαν την εμπειρία στον προορισμό, αλλά είναι συνήθως δευτερεύοντες παράγοντες (βλ Σχήμα 1).

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ψηφιακοί Νομάδες & Προορισμοί: Τι αναζητούν οι digital nomads;

Ιουλία Πουλάκη, Μέλος ΣΕΠ
ΕΑΠ ΔΙΤ42 & Συντονίστρια
και Επ. Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Οι ανάγκες και οι προτιμήσεις των ψηφιακών νομάδων, κατηγοριοποιήθηκαν σύμφωνα με την πυραμίδα ιεράρχησης των αναγκών κατά Maslow. Οι επαγγελματίες του τουρισμού μπορούν να προσδιορίσουν τη δυναμική της αγοράς και να αναπτύξουν κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες, προσανατολισμένες στις ανάγκες των ψηφιακών νομάδων, όπως απεικονίζονται στο Σχήμα 2. Οι προτεινόμενες στρατηγικές δεν πρέπει να είναι οριζόντιες αλλά να διαφοροποιούνται βάσει τύπου προορισμού, συνδυαστικά με τις προτιμήσεις των ψηφιακών νομάδων.

Οι φορείς διαχείρισης προορισμών (DMMOs) μπορούν να στοχεύουν σε αγορές με υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα από αυτό της χώρας υποδοχής. Οι ομάδες ψηφιακών εργαζομένων που ταξιδεύουν διεθνώς συχνά αντιμετωπίζουν πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες, κάτι που μπορεί να αποθαρρύνει την

Ελένη Μαυραγάνη, Μέλος
ΣΕΠ ΕΑΠ ΔΙΤ53 &
Συντονίστρια και Επ.
Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο
Μακεδονίας

κινητικότητα. Οι φορείς του τουρισμού μπορούν να παρέχουν υποστήριξη, πχ σε θέματα βίζας και να μειώσουν τα γραφειοκρατικά εμπόδια. Η επένδυση σε ψηφιακές υποδομές (π.χ. 5G) και η προσφορά εξατομικευμένων συνδρομητικών πακέτων είναι σημαντική. Η δημιουργία τοπικών κοινωνικών δικτύων είναι εξίσου κρίσιμη, καθώς παρέχει επαγγελματική και συναισθηματική υποστήριξη. Η διοργάνωση συνεδρίων, όπως το Digital Nomad Summit, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την προσέλκυση κοινού. Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση πολιτικών που ενισχύουν την αίσθηση προσωπικής ασφάλειας, ειδικά για γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες, είναι κρίσιμη για την ενίσχυση της αγοράς αυτής.

Τα ευρήματα αυτά έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους διαχειριστές προορισμών και τους φορείς του τουριστικού κλάδου, καθώς η κατανόηση αρχικά και η ανταπόκριση στη συνέχεια στις προσδοκίες των ψηφιακών νομάδων, μπορεί να οδηγήσει σε στοχευμένες πολιτικές και με τις κατάλληλες υποδομές, να προάγουν τη βιωσιμότητα των προορισμών.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ιουλία Πουλάκη, Μέλος ΣΕΠ
ΕΑΠ ΔΙΤ42 & Συντονίστρια
και Επ. Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

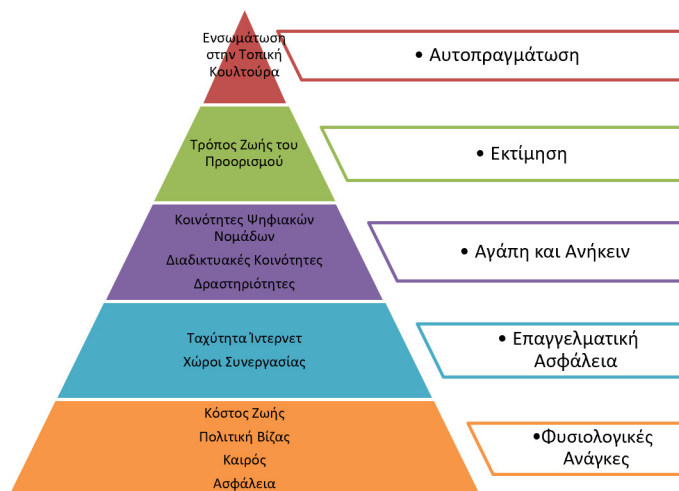
Ελένη Μαυραγάνη, Μέλος
ΣΕΠ ΕΑΠ ΔΙΤ53 &
Συντονίστρια και Επ.
Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο
Μακεδονίας

Ψηφιακοί Νομάδες & Προορισμοί: Τι αναζητούν οι digital nomads;

Σχήμα 1. Κατηγοριοποιημένοι Παράγοντες Επιλογής Προορισμού από Ψηφιακούς Νομάδες

Σχήμα 2. Κατηγοριοποιημένες Ανάγκες των Ψηφιακών Νομάδων βάσει της Πυραμίδας Ιεράρχησης Αναγκών του Maslow.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Άννα Κυριακάκη
Συντονίστρια - Μέλος ΣΕΠ
ΔΙΤ 32
Επίκουρη Καθηγήτρια,
Τμήμα Οικονομικής και
Διοίκησης Τουρισμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσβάσιμος Τουρισμός: Προς έναν Τουρισμό χωρίς Αποκλεισμούς

Ο προσβάσιμος τουρισμός αφορά στη δυνατότητα όλων των ανθρώπων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φυσικών ή άλλων περιορισμών, να απολαμβάνουν ισότιμα την τουριστική εμπειρία. Πρόκειται για έναν τουρισμό χωρίς αποκλεισμούς, που περιλαμβάνει άτομα με κινητικές, αισθητηριακές, νοητικές ή ψυχοκοινωνικές αναπηρίες, ηλικιωμένους, καθώς και άτομα με προσωρινές δυσκολίες (UNESCAP, 2009). Η έννοια του προσβάσιμου τουρισμού προϋποθέτει την άρση φυσικών, θεσμικών και κοινωνικών εμποδίων και τη διασφάλιση προσβασιμότητας στο δομημένο περιβάλλον, στις μεταφορές, στις πληροφορίες και στις υπηρεσίες (Bak & Szczecinska, 2020, ENAT, 2010, Karadimitriou et al, 2021).

Δημογραφικές εξελίξεις, όπως η αύξηση του προσδόκιμου ζωής και η γήρανση του πληθυσμού, ενισχύουν τη σημασία του προσβάσιμου τουρισμού. Το 2050, σχεδόν το 20% του παγκόσμιου πληθυσμού θα είναι άνω των 60 ετών, ενώ το προσδόκιμο ζωής το 2025 έχει αυξηθεί κατά περίπου 27 χρόνια (από 46,4 σε 73,5) σε σύγκριση με το 1950 (Worldmeters, 2025). Σύμφωνα με τον UNWTO (2024), 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως αντιμετωπίζουν κάποια μορφή αναπηρίας, οι περισσότεροι εξ αυτών ταξιδεύουν με 2-3 συνοδούς, αυξάνοντας τη συνολική επιρροή τους στον τουριστικό τομέα. Επιπλέον, στην Ευρώπη, πάνω από το 70% των 80 εκατομμυρίων ΑμεΑ έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στον τουρισμό. Στην Ασία και τον Ειρηνικό, η δυνητική τουριστική αγορά φτάνει τα 690 εκατομμύρια άτομα, ενώ στη λατινική Αμερική και την Καραϊβική ανέρχεται σε 85 εκατομμύρια. Η τουριστική βιομηχανία οφείλει να ανταποκριθεί σε αυτή τη ραγδαία διευρυνόμενη αγορά, αξιοποιώντας την οικονομικά αλλά και συμβάλλοντας σε ένα πιο δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς τουρισμό.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Άννα Κυριακάκη
Συντονίστρια - Μέλος ΣΕΠ
ΔΙΤ 32
Επίκουρη Καθηγήτρια,
Τμήμα Οικονομικής και
Διοίκησης Τουρισμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσβάσιμος Τουρισμός: Προς έναν Τουρισμό χωρίς Αποκλεισμούς

Ο προσβάσιμος τουρισμός δεν περιορίζεται μόνο στις υποδομές – όπως ράμπες ή ανελκυστήρες – αλλά επεκτείνεται στην ολιστική προσαρμογή όλων των πτυχών της τουριστικής εμπειρίας. Η τεχνολογία συμβάλλει καταλυτικά στην κατεύθυνση αυτή. Η ψηφιοποίηση των υπηρεσιών και η τεχνητή νοημοσύνη, μέσω εφαρμογών με φωνητικές εντολές ή περιγραφική πλοήγηση, διευκολύνουν άτομα με προβλήματα κινητικότητας, όρασης ή ακοής (Domínguez et al, 2024, Kyriakaki & Fronimaki, 2024).

Η κοινωνική βιωσιμότητα ενσωματώνει την προσβασιμότητα στον πυρήνα ενός ποιοτικού, σύγχρονου και συμπεριληπτικού τουριστικού μοντέλου. Ο «Κώδικας Ηθικών Αρχών για τον Τουρισμό» του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (UNWTO) από το 1999 προωθεί τον τουρισμό χωρίς αποκλεισμούς, ενώ η μείωση των ανισοτήτων αποτελεί έναν από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (UN, 2015). Προορισμοί όπως η Βαρκελώνη και η Βαλλωνία έχουν εντάξει στρατηγικά την προσβασιμότητα στον σχεδιασμό τους, αποτελώντας παραδείγματα καλών πρακτικών (UNWTO, 2021). Στην Ελλάδα έχουν γίνει κάποια σημαντικά βήματα, όπως η ανάπτυξη προσβάσιμων παραλιών και η ένταξη σχετικών δράσεων σε τουριστικά αξιοθέατα και υπηρεσίες. Ωστόσο, για να θεωρηθεί η χώρα πλήρως προσβάσιμη, απαιτείται συστηματική και μακροπρόθεσμη προσπάθεια. Ο προσβάσιμος τουρισμός δεν συνιστά απλά μια κοινωνική υποχρέωση, είναι δείκτης προόδου και πολιτισμού. Η αλλαγή της κοινωνικής αντίληψης γύρω από την αναπηρία, η ενσωμάτωση καινοτομίας και η διάχυση της συμπερίληψης σε όλα τα επίπεδα του τουρισμού, δημιουργούν ένα μέλλον όπου όλοι – χωρίς διακρίσεις – θα μπορούν να ταξιδεύουν με αξιοπρέπεια και ισότητα (Darcy & Buhalis, 2011).

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Άννα Κυριακάκη
Συντονίστρια - Μέλος ΣΕΠ
ΔΙΤ 32
Επίκουρη Καθηγήτρια,
Τμήμα Οικονομικής και
Διοίκησης Τουρισμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσβάσιμος Τουρισμός: Προς έναν Τουρισμό χωρίς Αποκλεισμούς

Βιβλιογραφία

Bak I. and Szczecinska B. (2020). Global demographic trends and effects on tourism. *European Research Studies*, 23(4): 571–585.
<https://doi.org/10.35808/ersj/1701>

Darcy, S., & Buhalis, D. (2011). Introduction: From disabled tourists to accessible tourism. In D. Buhalis & S. Darcy (Eds.), *Accessible tourism: Concepts and issues* (pp. 1–20). Channel View Publications.

Domínguez Vila, T., Rubio-Escuderos, L., & Alén González, E. (2024). Accessible tourism: using technology to increase social equality for people with disabilities. *Tourism Review*.
<https://doi.org/10.1108/TR-11-2023-0812>

ETC and UNWTO (2020). *Demographic Changes and Tourism*. Available at:
<https://etc-corporate.org/uploads/reports/2010-Demographic-Change-and-Tourism-Executive-Summary.pdf>

ENAT (2010). What is "Accessible Tourism"?. Available at:
<https://www.accessibletourism.org/?i=enat.en.faq.744>

Karadimitriou, Ch, Kyriakaki, A., and Michopoulou, E. (2021), The transformative role of Accessible Tourism on the Tourism and hospitality industries. In Farmaki, A., and Pappas, N. (eds), *Emerging Transformations in Tourism and Hospitality*, Routledge Series "New Directions in Tourism Analysis", (pp.142-153), New York: Routledge.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Άννα Κυριακάκη
Συντονίστρια - Μέλος ΣΕΠ
ΔΙΤ 32
Επίκουρη Καθηγήτρια,
Τμήμα Οικονομικής και
Διοίκησης Τουρισμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσβάσιμος Τουρισμός: Προς έναν Τουρισμό χωρίς Αποκλεισμούς

Βιβλιογραφία

Kyriakaki, A. and Fronimaki, E. (2024). Social Sustainability and Disabled Tourism. The Contribution of new Technology to the Accessibility of the Cultural Tourism Ecosystem. 1st INTOCUS INTERNATIONAL CONFERENCE, Tourism and Cultural Heritage: Resilience, Sustainability and Transformation. Harokopio University (GR), Paris 1 Panthéon-Sorbonne (FR), University of The Aegean (GR), 8-9 March, Athens, Greece.

UN (2015). What are the Sustainable Development Goals? Available at: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>

UNESCAP (2009). Takayama Declaration on the Development of Communities-for-All in Asia and the Pacific. Available at: https://www.accessibletourism.org/resources/takayama_declaration_to_p-e-fin_171209.pdf

UNWTO (1999). Global Code of Ethics for Tourism. Available at: <https://www.unwto.org/global-code-of-ethics-for-tourism>

UNWTO (2021). Accessibility and Inclusive Tourism Development in Nature Areas – Compendium of Best Practices. <https://doi.org/10.18111/9789284422777>

UNWTO (2024). UN Tourism: Accessible travel “a game changer” for destinations and businesses. Available at: <https://www.unwto.org/news/un-tourism-accessible-travel-a-game-changer-for-destinations-and-businesses>

Worldmeters (2025). Life Expectancy of the World Population. Available at: <https://www.worldometers.info/demographics/life-expectancy/>

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ελένη Τζούλια
Μέλος ΣΕΠ ΔΙΤ 23
Μεταδιδακτορική ερευνήτρια
Νομικής Σχολής ΑΠΘ
Δικηγόρος

Greenwashing στον Τουρισμό: Νέες Ενωσιακές Ρυθμίσεις για την Αξιοπιστία των Πράσινων Δεσμεύσεων

Ως “Greenwashing” χαρακτηρίζεται το παραπλανητικό οικολογικό μάρκετινγκ. Αυτό ασκείται καταρχάς με αναληθείς ισχυρισμούς για την φιλικότητα των προωθούμενων προϊόντων και υπηρεσιών προς το περιβάλλον (π.χ. “bio”, “eco”, “green”, “plant-based”, «ενεργειακά αποδοτικό», «ανακυκλώσιμο»), αλλά και με απόκρυψη στοιχείων αναφορικά με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των διαφημιζόμενων εμπορών (π.χ. αποσιώπηση κυρώσεων για ρύπανση του περιβάλλοντος). Άλλωστε, Greenwashing ασκείται με παραπλανητική χρήση «σημάτων βιωσιμότητας». Έτσι χαρακτηρίζονται τα λογότυπα που χορηγούνται προαιρετικά από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και πιστοποιούν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των επιχειρήσεων. Σήμα βιωσιμότητας είναι για παράδειγμα το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ.

Το Greenwashing είναι ιδιαίτερα επιδραστικό, επειδή απευθύνεται στην οικολογική ευαισθησία των καταναλωτών. Κατευθύνει δε αγοραστικές επιλογές, που μπορεί να βλάψουν όχι μόνον την οικονομική ευημερία, αλλά και την υγεία των αποδεκτών του. Το νομικό πλαίσιο που το διέπει, είναι μέχρι σήμερα αποσπασματικό και ανομοιογενές στις επιμέρους έννομες τάξεις, επιτρέποντας στρεβλώσεις.

Ενόψει των παραπάνω, η ΕΕ εξέδωσε την Οδηγία 2024/825 για την πράσινη μετάβαση. Το νομοθέτημα επιφέρει σημαντικές μεταρρυθμίσεις στο καταναλωτικό δίκαιο, εναρμονίζοντας τη νομική μεταχείριση των περιβαλλοντικών ισχυρισμών στα κράτη μέλη.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ελένη Τζούλια
Μέλος ΣΕΠ ΔΙΤ 23
Μεταδιδακτορική ερευνήτρια
Νομικής Σχολής ΑΠΘ
Δικηγόρος

Greenwashing στον Τουρισμό: Νέες Ενωσιακές Ρυθμίσεις για την Αξιοπιστία των Πράσινων Δεσμεύσεων

Οι νέες ρυθμίσεις, που πρέπει να ενσωματωθούν στο εθνικό δίκαιο έως τον Σεπτέμβριο του 2026, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων (Τζούλια, 2025):

- Απαγόρευση γενικών περιβαλλοντικών ισχυρισμών, που δεν τεκμηριώνονται, ούτε επαληθεύονται μέσω θεσμοθετημένων προτύπων και διαδικασιών.
- Απαγόρευση ισχυρισμών περί "κλιματικής ουδετερότητας" (π.χ. «μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα») που βασίζονται σε αντισταθμιστικά μέτρα, όπως αγορά πιστωτικών μονάδων άνθρακα, και όχι σε πραγματική μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων.
- Απαγόρευση χρήσης σημάτων βιωσιμότητας που χορηγούνται από ιδιωτικούς φορείς, χωρίς πιστοποίηση από διαπιστευμένο τρίτο με τυποποιημένες διαδικασίες αξιολόγησης.

Η εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων είναι κρίσιμη και για τον τουριστικό κλάδο, όπου οι εμπλεκόμενοι φορείς αναλαμβάνουν όλο και συχνότερα πράσινες δεσμεύσεις (Abeyratne & Arachchi, 2021), π.χ. ταξιδιωτικά γραφεία προωθούν ψηφιακές λύσεις ("paper free"), αεροπορικές εταιρείες διαφημίζουν μειωμένες εκπομπές ρύπων ("fly green"), τουριστικά καταλύματα προβάλλονται ως ενεργειακά ουδέτερα («οικολογικό ξενοδοχείο»), κ.α. Άλλωστε, διάφορες μορφές θεματικού τουρισμού σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση και στηρίζονται σε σήματα βιωσιμότητας, όπως ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο γεωτουρισμός, και ο γαστρονομικός τουρισμός (Μυλωνόπουλος, 2021).

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Ελένη Τζούλια
Μέλος ΣΕΠ ΔΙΤ 23
Μεταδιδακτορική ερευνήτρια
Νομικής Σχολής ΑΠΘ
Δικηγόρος

Greenwashing στον Τουρισμό: Νέες Ενωσιακές Ρυθμίσεις για την Αξιοπιστία των Πράσινων Δεσμεύσεων

Βιβλιογραφία

Abeyratne, S. N., & Arachchi, R. S. S. W. (2021). Ecotourism or green washing? A study on the link between green practices and behavioral intention of eco tourists. In A. Sharma & A. Hassan (Eds.), Future of tourism in Asia (pp. 51-63). Springer.
https://doi.org/10.1007/978-981-16-1669-3_4

Μυλωνόπουλος, Δ. (2021). Τουριστικό Δίκαιο. Νομική Βιβλιοθήκη.

Τζούλια, Ε. (2025). Προστασία καταναλωτή από το “greenwashing” (και το “greenwishing”) βάσει της Οδηγίας 2024/825. Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ), σελ. 353-365.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Αθηνά Ντίνου
Απόφοιτη ΠΣ ΔΙΤ
Έτος Κτήσης Πτυχίου: 2023

Μαρτυρίες φοιτητών και αποφοίτων

Η απόφασή μου να φοιτήσω στο προπτυχιακό πρόγραμμα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου αποτέλεσε ένα από τα πιο ουσιαστικά και καθοριστικά βήματα στην πορεία μου. Επέλεξα το ΕΑΠ επειδή αναζητούσα ένα πανεπιστήμιο που θα μου επέτρεπε να συνδυάσω τις σπουδές με τις επαγγελματικές και προσωπικές μου υποχρεώσεις, καθώς έπρεπε να ταξιδεύω πολύ. Η ευελιξία του μοντέλου της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όχι μόνο με διευκόλυνε πρακτικά, αλλά ενίσχυσε και τη δέσμευσή μου στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, είχα την ευκαιρία να εμβαθύνω σε θεματικές ενότητες που είχαν άμεση σχέση με τον επαγγελματικό μου χώρο, τον Τουρισμό. Οι θεματικές ενότητες ήταν καλοσχεδιασμένες, με σύγχρονο υλικό και εστίαση στα σύγχρονα προβλήματα του τουριστικού τομέα. Η εμπειρία μου από το ΕΑΠ δεν περιορίστηκε στη γνώση, καθώς με βοήθησε να αναπτύξω περαιτέρω δεξιότητες όπως η αυτό-οργάνωση, η διαχείριση χρόνου και η στοχοθεσία.

Αν και το περιεχόμενο των σπουδών μου είχε κυρίως θεωρητικό χαρακτήρα, με βοήθησε ουσιαστικά να κατανοήσω σε βάθος τις βασικές αρχές και έννοιες του Τουρισμού. Η θεωρητική αυτή κατάρτιση αποτέλεσε θεμέλιο για να εντοπίζω τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες του κλάδου, ενισχύοντας την κρίση και την αντίληψή μου στην επαγγελματική μου καθημερινότητα.

Σε προσωπικό επίπεδο, το ταξίδι της μάθησης με το ΕΑΠ ήταν μια βαθιά εμπειρία αυτοβελτίωσης και ενδυνάμωσης. Με δίδαξε πως με συνέπεια, επιμονή και το σωστό υποστηρικτικό πλαίσιο, μπορείς να φτάσεις πιο μακριά απ' όσο φαντάζεσαι.

Ιδιαίτερο ρόλο σε αυτή την πορεία έπαιξαν οι καταξιωμένοι καθηγητές μου, των οποίων η καθοδήγηση και το πάθος για το αντικείμενο με ενέπνευσαν να συνεχίσω τις σπουδές μου και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, επιλέγοντας και πάλι τον τουριστικό τομέα. Η ακαδημαϊκή τους υποστήριξη και η μεταδοτικότητα τους με ώθησαν να θέσω ακόμη υψηλότερους στόχους για το μέλλον μου, και τους ευχαριστώ πραγματικά μέσα από την καρδιά μου.

Κλείνοντας, μπορώ να πω με βεβαιότητα πως το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο δεν ήταν απλώς ένα ίδρυμα που μου παρείχε πτυχίο. Ήταν ένας συνοδοιπόρος στην προσπάθειά μου για γνώση, ανάπτυξη και ουσιαστική εξέλιξη.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Αγγελική Τίκα
Φοιτήτρια 3ου έτους
ΠΣ ΔΙΤ, ΕΑΠ

Μαρτυρίες φοιτητών και αποφοίτων

Φοιτώ στο 3ο έτος του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Διοίκηση Τουρισμού» (ΔΙΤ), της σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), με έτος εισαγωγής το 2022. Επέλεξα το ΕΑΠ, λόγω της ευελιξίας που προσφέρει η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και διότι κατατάσσεται στα κορυφαία εξ' αποστάσεως πανεπιστήμια της Ευρώπης, ενώ ταυτόχρονα αξιολογείται ως ένα από τα καλύτερα παγκοσμίως. Η επιλογή του ΠΣ ΔΙΤ έγινε εξαιτίας της πολύχρονης επαγγελματικής μου εμπειρίας στον τουριστικό κλάδο. Σκοπός των εν λόγω σπουδών είναι η εμβάθυνση των γνώσεών μου, η διεύρυνση των οριζόντων μου και οι προοπτικές επαγγελματικής ανέλιξης. Περαιτέρω, καθοριστικοί παράγοντες της επιλογής μου αφορούν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς μου, που με κάνουν να πιστεύω ότι ταιριάζω απόλυτα στην τουριστική βιομηχανία.

Το Πρόγραμμα Σπουδών ΔΙΤ, ξεπερνά κάθε προσωπική μου προσδοκία. Το διδακτικό προσωπικό αποτελείται ως επί το πλείστον από καθηγητές με μεγάλη ακαδημαϊκή πορεία, βαθιές γνώσεις, μεταδοτικότητα, αγάπη και μεράκι για το επάγγελμά τους. Η άμεση και ουσιαστική υποστήριξη του διοικητικού, τεχνικού και κατά το μεγαλύτερο ποσοστό του διδακτικού προσωπικού είναι πολύ σημαντική, καθώς το πρόγραμμα σπουδών είναι αρκετά απαιτητικό. Οι εβδομάδες και το βασικό υλικό μελέτης, καθώς και οι διδακτικές παραδόσεις των περισσότερων Θ.Ε είναι άρτια δομημένες, οργανωμένες και καθορίζονται κατά την έναρξη κάθε εξαμήνου. Αυτό διευκολύνει την ομαλή ροή του προγράμματος σπουδών, το οποίο προσφέρει πολυεπίπεδη, επίκαιρη και συνεχώς εξελισσόμενη γνώση, τόσο του τουριστικού φαινομένου, όσο και των επιστημών που το αφορούν άμεσα και έμμεσα, δίνοντας υψηλού επιπέδου εφόδια για το μέλλον.

Οι εκπαιδευτικές παραδόσεις των θεματικών ενοτήτων (ΘΕ) διεξάγονται αποκλειστικά διαδικτυακά, εξαλείφοντας τους φραγμούς προσβασιμότητας που δημιουργούν οι επαγγελματικές και κοινωνικές υποχρεώσεις. Οι εξετάσεις διεξάγονται δια ζώσης στις εγκαταστάσεις του ΕΑΠ ή σε συνεργαζόμενα εξεταστικά κέντρα, δίνοντάς μας την ευκαιρία να γνωριστούμε από κοντά και να αποδείξουμε την αξία μας σε αυτή τη δοκιμασία, σε ημερομηνίες που καθορίζονται εγκαίρως, λίγο μετά την έναρξη κάθε εξαμήνου.

Μετά την απόκτηση του 1ου μου ακαδημαϊκού πτυχίου, εύχομαι και ελπίζω να συνεχίσω σε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, συνεχίζοντας το μαγικό ταξίδι γνώσεων.

Προσδοκώ επίσης, να καταφέρω να βάλω ένα λιθαράκι για ένα καλύτερο μέλλον, ώστε να περάσουν οι κοινωνικοί, περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι, το κατά δύναμιν ανεξίτηλα και στις επόμενες γενιές.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

ο Σπύρος Κρασαδάκης,
ανώτερο στέλεχος
ξενοδοχειακού ομίλου και
φοιτητής της ΔΙΤ-ΕΑΠ.

Μαρτυρίες φοιτητών και αποφοίτων

Είμαι ο Σπύρος Κρασαδάκης, από τα Χανιά, ανώτερο στέλεχος ξενοδοχειακού ομίλου και φοιτητής στο 6ο/7ο εξάμηνο της ΔΙΤ-ΕΑΠ. Η σχέση μου με τον τουρισμό ξεκίνησε νωρίς, όταν, έφηβος, βρέθηκα να εργάζομαι τα καλοκαίρια σε ξενοδοχεία, αναζητώντας μια πρώιμη αίσθηση ανεξαρτησίας. Περνώντας από θέσεις πρώτης γραμμής (bell boy, beach-boy, σερβιτόρος) γνώρισα από κοντά τον παλμό και την καθημερινότητα της φιλοξενίας. Μετά τις σπουδές μου, σε εντελώς διαφορετικό αντικείμενο, ελλείπει άλλων σοβαρών επιλογών στην ιδιαίτερη πατρίδα μου, έναν τόπο όπου η τουριστική δραστηριότητα δεν είναι απλώς κυρίαρχη, αλλά σχεδόν αυτονόητη, βρέθηκα να εργάζομαι μόνιμα στον ξενοδοχειακό τομέα. Έκτοτε, διένυσα όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας, από την υποδοχή μέχρι τη γενική διεύθυνση. Σήμερα, ως Reservations & Sales Manager μεγάλου ξενοδοχειακού ομίλου (6 ξενοδοχεία, 2.500 κλίνες) στην Κρήτη, επιβλέπω το contracting, το marketing, τις πωλήσεις, το revenue και τις κρατήσεις της εταιρείας και βιώνω καθημερινά τόσο τη δημιουργική δυναμική όσο και την πολυπλοκότητα του τουρισμού.

Επέλεξα το πρόγραμμα ΔΙΤ του ΕΑΠ επιδιώκοντας να μετατρέψω την εμπειρία σε δομημένη γνώση, να την εμβαθύνω και να την πιστοποιήσω. Σήμερα, πλησιάζοντας στην ολοκλήρωση των σπουδών μου, θεωρώ ότι το ΕΑΠ ανταποκρίθηκε όχι μόνο στις προσδοκίες, αλλά και στις πραγματικές μου ανάγκες. Η δυνατότητα σπουδών από απόσταση, η ευελιξία στον ρυθμό φοίτησης και η προσαρμοστικότητα του προγράμματος στις απαιτήσεις μιας εξαιρετικά απαιτητικής επαγγελματικής καθημερινότητας, κατέστησαν το ΕΑΠ ιδανική επιλογή για μένα.

Το ακαδημαϊκό κλίμα είναι ζωντανό και ενθαρρυντικό, κυρίως χάρη στους διδάσκοντες· ακαδημαϊκά καταρτισμένους, αλλά και αληθινά υποστηρικτικούς. Το ίδιο ισχύει και για τους συμφοιτητές μου, πολλοί εκ των οποίων είναι επαγγελματίες του τουρισμού· φοιτητές της ΔΙΤ από επιλογή και όχι από τυχαία κατανομή, ενεργοί, συνειδητά παρόντες. Όλοι μαζί διαμορφώνουν ένα γόνιμο μαθησιακό περιβάλλον. Θεωρώ ότι η ΔΙΤ θα μπορούσε και θα όφειλε να αξιοποιήσει αυτό το πολύτιμο ανθρώπινο κεφάλαιο. Η δημιουργία ενός ζωντανού δικτύου αποφοίτων (alumni), με ρόλο συμβουλευτικό και συνδετικό, θα συνέβαλε ουσιαστικά στη συνεχή ανανέωση του προγράμματος με προτάσεις για την προσαρμογή στις τάσεις της τουριστικής βιομηχανίας και στη διασύνδεση με επιχειρήσεις και φορείς. Βλέπω με ικανοποίηση την εξωστρέφεια που έχει αναπτύξει το ΕΑΠ τα τελευταία χρόνια· θα ήθελα, ωστόσο, η ΔΙΤ να ενισχύσει ακόμη περισσότερο αυτή την κατεύθυνση, εδραιώνοντας σταθερές και ουσιαστικές συνεργασίες με τουριστικούς οργανισμούς και θεσμικούς εταίρους.

Προσωπικά, έχω ήδη προτείνει το πρόγραμμα σε συνεργάτες μου, αρκετοί από τους οποίους είναι πλέον συμφοιτητές μου. Το γεγονός ότι μοιραζόμαστε την ίδια ακαδημαϊκή διαδρομή, πέρα από την επαγγελματική μας καθημερινότητα, δημιουργεί έναν ιδιαίτερο δεσμό. Και όσο απαιτητικός κι αν είναι αυτός ο δρόμος, είναι ταυτόχρονα βαθιά ικανοποιητικός. Εκτιμώ ειλικρινά αυτή την πορεία και, ακόμη περισσότερο, τους ανθρώπους (καθηγητές και συμφοιτητές) με τους οποίους τη μοιράζομαι.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Σας ευχόμαστε Καλό
Καλοκαίρι!

